

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

2. februar 2011
san
MST-133-00002//00007

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til beslutning om revision af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen smøremidler.

Resume

Kommissionen har fremsendt forslag til reviderede miljømærkekriterier for smøremidler, der anvendes i bl.a. motorer og industriprocesser.

Der fastsættes kriterier for indholdet af farlige stoffer, og produktets giftighed overfor vandlevende organismer, nedbrydningspotentiale og mulighed for ophobning i fødekæden (bioakkumulering).

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 11. januar 2011 fremsendt forslag til beslutning om revidering af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket til produktgruppen smøremidler. Forslaget skal til afstemning d. 11. februar 2011 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol beskrevet i art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006, jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

2. Formål og Indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket til smøremidler.

Kriterierne sigter især mod reduktion af skader på miljøet eller risici relateret til brugen af:

- Stoffer, som vanskeligt nedbrydes i det naturlige miljø.
- Stoffer som er farlige for vandlevende organismer og menneskets sundhed.

Produktgruppen *smøremidler* omfatter hydraulikolier, smørefedter, kædesavsolier, totaktsolier, formolier og andre smøremidler, herunder industrielle og marine gear olier.

Der er tale om 2. generation af kriterier, og der er pr. 31/12 2011 30 licenser til produktgruppen i EU. Der er ingen danske produkter med licens.

Basiskrav. Begrænsning af farlige stoffer. Som en konsekvens af den reviderede forordning for EU-Blomsten (nr. 66/2010) stilles der nu en række basiskrav således, at produktet ikke må tilsættes farlige stoffer eller blandinger. Med farlige stoffer eller blandinger forstås stoffer, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske i kategorierne I-III (CMR I-III), sensibiliserende eller miljøfarlige. Desuden udelukkes stoffer, der i EU's REACH lovgivning, artikel 57, defineres som *særligt problematiske stoffer* (SVHC). Koncentrationsgrænsen er 0,010%.

Afvigelser fra ovenstående basiskrav. Kommissionen har mulighed for at afvige fra disse basiskrav, såfremt det teknisk set ikke er muligt at erstatte stofferne. Kommissionen har i nærværende forslag ikke foreslået nogen afvigelser.

Begrænsning af øvrige særlige stoffer. Følgende stoffer må ikke indgå i det miljømærkede produkt (over 0,010%):

- Stoffer fra EU's liste over prioriterede stoffer (bilag X i EU's Vandrammedirektiv, 2000/60/EF, og opført i bilaget til Europaparlamentets og rådets beslutning 2455/2001/EF), og OSPAR konventionens listen over kemiske stoffer (version 2007).
- Organiske halogenforbindelser og nitritforbindelser
- Metaller og metalforbindelser, med undtagelse af natrium, kalium, magnesium og calcium. (I tilfælde af fortykkelsesmidler må der anvendes lithium- og/eller aluminiumforbindelser op til de koncentrationer, der er afgrænset ved andre kriterier i produktgruppen).

Akvatisk toksicitet. Et miljømærket smøremiddel skal overholde ét af to nedenstående krav mht. til akvatisk toksicitet.

- 1) *Akut akvatisk toksicitet testes for hele produktet, der i så fald ikke må udvise akut akvatisk toksicitet (ved koncentrationer, LC50/EC50) under 100 mg/l,*

eller

- 2) *Kronisk akvatisk toksicitet vurderet på enkeltstoffer (over 0,10%) for det samlede produkt. Stoffer med stigende akvatisk toksicitet begrænses gradvist i højere grad, således, at stoffer uden kronisk akvatisk toksicitet (ingen observerede effekt koncentration, NOEC) over 10 mg/l) må indgå ubegrænset, ned til meget giftige stoffer (R50), NOEC, < 0,1 mg/l, der maksimalt må indgå med 0,1% (w/w). Meget giftige stoffer (NOEC < 0,01 mg/l) reguleres yderligere ned med en faktor ti (0,01%).*

Bionedbrydelighed og potentiale for bioakkumulering. Indholdet af ikke-bionedbrydelige stoffer begrænses, så minimum 75% af indgående ingredienser skal være fuldstændigt nedbrydelige (ultimativt nedbrydelige).

Resten af ingredienserne (maksimalt 25%) skal som minimum være potentielt (delvist) nedbrydelige, men må så ikke være bioakkumulerbare (med mulighed for ophobning i fødekæden). Maksimalt 0,1% af ingredienserne må være ikke-bionedbrydelige og samtidig være bioakkumulerbare.

Fornybare råmaterialer. Smøremidlet skal bestå af en vis mængde fornybare materialer, f.eks. fra især vegetabilsk produktion (planteolier). Niveauet afhænger af produkttypen (mellem 45-70%).

Kvalitet. Produkternes tekniske egenskaber skal dokumenteres efter gældende, relevante standarder.

Forbrugeroplysning. Kriteriet fastsætter krav til forbrugeroplysning på produktet.

3. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor både nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20% bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Et tidligere udkast af Kommissionens forslag har været sendt i høring hos Miljømærkenævnet i perioden 23. august til 13. september 2010. Der indkom ikke høringsvar.

Forslaget har ikke været i høring.

Et rammenotat har været i høring i EU-specialudvalget for Miljø med frist til tirsdag den 25. januar 2011 kl. 15. Der er ikke indkommet høringsvar.

7. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier har været ledet af Holland. Det forventes at kriterierne bliver vedtaget. Arbejdet med produktgruppen er i høj grad funderet på de øvrige nationale miljømærkeordninger i EU, som har smøremidler som produktgruppe.

Kriterierne for smøremidler er generelt blevet skærpet på ingrediensniveau, idet Danmark har foreslået en skærping af grænseværdien 0,1% til 0,010% i miljømærkede smøremidler for stoffer omfattet af 1) Vandrammedirektivet, 2) OSPAR listen og halogenerede organiske stoffer (f.eks. klorede og bromerede organiske stoffer) og metalforbindelser. Samme grænseværdi (0,010%) gælder for øvrige klassificerede farlige stoffer, og stoffer, der enten er omfattet af Kommissionens kandidatliste for særligt problematiske stoffer (REACH). Disse ønsker er blevet efterkommet.

Kriterierne forudsætter en hvis mængde fornybare materialer skal indgå i smøremidlet (> 45-70%). Der har været diskussion om relevansen af stille bæredygtighedskrav til indholdet af fornybare stoffer, på linje med de krav der stilles til biobrændstoffer og træprodukter i andre produktgrupper, men der har ikke været flertal for at det skal indgå i denne revision.

8. Dansk holdning

Danmark er positiv overfor udkastet til miljømærkekriterier for smøremidler. Der er tale om kriterier, hvis grundlag er inspireret af det nordiske svanemærke. Det er endvidere vurderingen, at miljøbeskyttelsesniveauet er højere i Blomsten. Der findes ingen miljømærkede smøremidler i Danmark med Blomsten eller Svanen, så konkrete danske erfaringer er få.

I forhold til Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer (2009) betyder kriterierne, at de anførte stoffer på denne liste, med relevans for smøremidler, ikke vil kunne indgå i et miljømærket smøremiddel (0,010%).

Danmark har støttet ideen om flere bæredygtighedskrav til indholdet af fornybare stoffer, på linje med, at et sådant krav stilles til produkter af træ, f.eks. møbler eller papir. Danmark vil arbejde for, at næste revision vil analysere muligheden for at opstille bæredygtighedskrav til fornybare stoffer.

9. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.